

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IX](#)[Item Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 07 : De Curetibus siue Corybantibus](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 07 : De Curetibus siue Corybantibus

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[132\] : De Curetibus & Corybantibus](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre IX

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - IX, 07 : De Curetibus siue Corybantibus](#)

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX

[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 07 : Des Curetes ou Corybantes](#)

est une traduction de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX

[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 08 : Des Curetes ou Coribantes](#)

est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice [Équipe Mythologia](#)

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 980-983

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques et historiques [Curètes, Corybantes](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière

modification le 28/04/2023

---

vapores iam validiore extenuante, vt pestifera illa exhalatio astrorum virtuti cesserit: quare dictus est Apollo sagittis serpentem siue putredinem suis radiis illam domuisse. ac de Latona satis, nunc de Cureibus aut Corybantibus dicamus.

De Cureibus siue Corybantibus. CAP. VII.

CURETES autem illi qui Iouem cum Rheâ Saturni patris crudelitati subtraxerunt, eumq; in Cretam educandum deportarunt, num dæmones fuerint, an homines, dubitari solet: siquidem Hecateus Milesius in iis libris, quos de Phoroneo conscripsit, modò ὄρχηστῆρες, saltatores Deos scilicet, modò παιγνίσματα, lutores siue iocosos, vocauit. at verò Menodorus Samius in iis commentariis quos de rebus Sami egregiis conscripsit, κούρητας ὁ τὸν χαλκῶνατιδες, Curetes arceis scutis armatos Deos, appellauit. Heraclides autem Ponticus in rebus Amatoriis non Deos, sed Cretenses homines putauit esse, qui primi omnium mortalium ærea arma in Eubœa induerint, Iouemque nutriuerint, & cum illo postea militauerint, eumque in regnum paternum deduxerint. Fama est Curetes & Corybantes ab Idæis Dactylis fuisse genitos, vt memoriz prodidit in rebus Cretensium Echemenes, qui viros centum in Creta genitos fuisse memorat, atque illos Idæos Dactylos scilicet vocatos: à quibus nouem Curetes fuerunt procreati, qui singuli decem viros genuere, quos postea nominarunt Idæos Dactylos, vt ait Strabo libro decimo. Dionysius verò Chalcidicus quindecim illos fuisse scripsit: at Pherecydes quinquaginta & duos, quos etiam ex Apolline & Rhytia nymphea natos fuisse tradidit. alij contra è Cabera Prætei filia & Apolline. Vocati sunt Idæi ab Ida monte Cretæ, vt sensit Hellanicus: vt verò Mnaseas libro primo de Asia, à patre Dactylo & à matre Ida. at Posidippus epigrammatum poeta vocatos fuisse Idæos Dactylos putauit, quia in Ida monte Cretæ Rheæ obuij digitos eius attigerint cum illam complecterentur. Fuerunt autem præstigiatores Idæi Dactyli, fertique in varias formas deducendi artifices, aliorumque metallorum inuentores, vt patet ex his carminibus eius poetæ qui Phoronidem scripsit:

Ἰδα γέντις

Ἰδαῖοι οὐδέ τι ἄλλο ὄρεσσιν οἰκί' Ἰταίων

κίλυμι, δαμναμινὸς τι μίγατι, καὶ ὑπὲρ ἑβίος Δ' κίων.

ὁ πᾶσι λαμοί

ὄπιλάμοι θιράπυτοι ὄρησι δ' ἄρυσσείας
 οἱ πρῶτοι τέχνῳ πολυμήτις ἠ' φάσις
 ἄρει οὐκ ἄρησι νάπαις, ἴσοιτα εἰδύρον,
 ἱε πῦρ τ' ἠέγκαν, καὶ ἄριπτι πῖσι ἴρρον εἰδέσαν.

*Præstigiatores homines hic tellus suarum
 Idas coluere Phryges montana domorum:*

Celmsi, Damnamenens ingens, præstigiis & Acton,

Egregij famulis Adrastea; qui prius artem

Vulcani reperere Dei prudentem in aliis

Montibus, & ferrum varia docuere figura

Ignibus impositum.

Eratoſthenes in Architectonico, & Scepſius, Curetas & Corybantes eodem eſſe tradiderunt, quod etiam ſenſit Orpheus in his:

κρητῆς κορυβαντῆς, ἀτάκτορις δὴ δῶα πῖ π.

Curetes clari Corybantes regia proles.

Alij Rheæ datos à Titanibus miniſtros fuiſſe Corybantes armis inſtructos è Bactriana inquitunt, alij è Colchis, alij è Phrygia. Fuerunt qui dixerint Telchines nouem fuiſſe Rhodi comites Rheæ, qui in Cretam acceſſerint, qui dicti ſunt Curetes ex quo tempore Iouem educarunt: at Corybantes Solis & Mineruæ filios, fuiſſe dæmones. Quidam Saturni filios eos eſſe crediderunt, quidam verò Iouis & Halliopes, cùm alij Curetes Hecates miniſtros arbitrantur. Curetes ſiue Corybantes in matris Deorum ſacrificiis armati ſaltabant caſti & pueri aſſumpti. Dicti ſunt Curetes ἀπὸ τοῦ κορυβάνην, quia caput inter ſaltandum iactabāt, exercebantque enopliam pyrrhicam ſaltationem, enſibus ſcuta inter ſaltandum cum harmonia percutientes. Fuerunt nonnulli, inter quos Calliſthenes in primo nauigationis, & Euphorion, qui Daçtylos, Idæos, Curetas, Corybantes, Caberos, Telchinas eodem putatint eſſe, cùm alij cognatos quidem eſſe inter ſe, ſed paulum diſſerte. Narrant Curetas nonnulli Pleuronium agrum habitaſſe, qui Cureticus poſtea ab illis nominatus fuit. Archemachus Euboicus hos Chalcidem inquit incoluiſſe, qui cùm de Lilanto campo dimicaret, atque hoſtes priorem partem cæſariei horum caperent, cùm dabatur facultas, illam capillorum partem totonderunt, & inde à tondendo Curetes ſunt nominati. Cùm poſtea in Ætoliam miçraſſent, & Pleuronis loca trans Acheloum occupaſ-

sent, in tonfa seruantes capita Acarnanes dicti sunt. Alij, quia longas stolas gestarent tanquam puellæ, ita nominatos contenderunt. Semus libro septimo eorum quæ erant in Delo, Curetas filios fuisse scribit Danaidis Nympha Cresæ, & Apollinis, cum essent Corybantes Apollinis & Thalix: quare non eodem fuisse contendit. Apollodorus autem Atheniensis lib. 2. Bibliothecæ memoriæ prodidit hos fuisse à Ioue occisos, quia Epaphum, quem pellex Io pepererat, Iunonis hortatu ceperunt occultandum. Hos Curetas memorant spiritu affatos Bacchico & valde tumultuosa armorum agitatione cum strepitu, fragore, cymbalis, tympanis, tibis, vociferatione inter sacrificia vti solitos, vt præsentibus perterritos, Deorumque reuerentia & metu adimplerent. Atqui hunc sacrorum ritum, quem seruabant Curetes in sacris Deæ Rheæ, ita breuiter expressit Lucretius libro secundo:

*Hic armata manus (Curetas nomine Graij
Quos memorant Phrygios) inter se fortè catena
Ludunt, in numerumque exultant sanguine lati,
Terrificas capitum quatientes numine cristas,
Dicitas referunt Curetas, qui Iouis illum
Fugitum in Creta quondam occultasse feruntur,
Cum pueri circum puerum pernice chorea
Armati in numerum pulsarunt aribus ara.*

¶ Atqui rectissimè pro antiquorum theologia musica ratio Deorum sacrificiis addita fuit, non solum quia compositos animos sacrificantium, & ad aras Deorum accedentium esse oportere significabant, cum metro compositæ preces domo essent ad altaria afferendæ: (neque enim animus domesticis negotiis implicatus debet ad Deum colendum proficisci, sed omnia negotia pro viribus à memoria obliteranda sunt cum ad aras accedimus) sed etiam quia, cum Deos corpora cœlestia esse arbitrentur, à numericis & harmonicis proportionibus Deos ipsos constare putarent. Sic igitur per hymnorum, & instrumentorum, & saltationum rhythmum Deorum naturam imitabantur, & oblectabantur sacrificantes, & dies festos agentes, conuiuibus ac genio indulgentes, Deorumque ipsorum felicitatem aliquo pacto imitantes, pro viribus proximè ad Deorum immortalium naturam accedebant. Nam cum præclarum Dei opus mundum concentu constare crediderint, omnia musica Diis grata esse merito

meritò existimabant. Orpheus verò cum alios marinos, alios terrestres, alios coelestes daemones è Curetibus appellet, videtur daemones tempestatibus praefectos, vel potius ventos ipsos Curetas existimasse, ut apparet ex his carminibus:

χαλκᾶκροτοι κορυῆτες, ἄρηια τὸυ χα' ἴχοντες,
 ἕρανιοι, χθόνιοι τε, καὶ εἰνάλιοι, πολύολλοι,
 ζωογόνοι ποταμοὶ, κόσμου σωτῆρες ἀγαυοί.
*Aere pulsantes Curetes arma, marini,
 Coelestes, ac terrestres, Mauritia pubes.
 Frucliferi venti, qui vasti mœnia mundi
 Servatis.*

Nihil sanè aliud horum strepitus, quàm vim ventorum indicabat, qui etiam ministri Rheæ dicebantur, quoniam per ventos, ut dictum fuit, & pluuiz & frigora & omnia denique naturæ opera perficiantur. Nam nullum animal potest gigni nisi per ventum sperma extrudatur, quod ipsum accidit in omnibus plantarum seminibus. Quòd autem venti sint Curetes, & quòd iidem & salutis & molestiarum in naturæ operibus sint auctores, patet ex his Orphei carminibus, quæ pontum etiam ab illis exagitari significant, cum nihil aliud quàm venti mare infestet magis:

δαίμονες ἀθάνατοι, τροφίαι καὶ αὐτολιτῆραι,
 ἦναι ἂν ἐρμαίτηδι χελέμβροισι ἀνθρώποισι
 ὀδυώτε βίον καὶ κτήματα, ἠδὲ καὶ αὐτῶς
 πικρὰ πάντες σπονδαὶ δὲ μέγας πόντος βαθυδίτης,
 θινδρὸν δ' ὑψιπέλωϊε βίζωνιε χθόνα πίπῃ,
 ἠχῶ δ' ἕρατῖα καλαδῆροιζήμασι φύλλωσι.
*Dæmones æterni, ac perdecens fœcunda virorum,
 Cum grauis iratum fluctus vos suscitatis, arma
 Vastantes, frugeiq; ponas, tum rursus & arma
 Frugibus implentes: per vos mare murmurat altè,
 Connulsæque cadunt planta ab radicibus imis,
 Et latè resonat cælestis sibilus aura.*

Nam omnis fertilitatis & salutis animalium auctores sunt venti, quare ministri terræ meritò ab antiquis sunt crediti: cum plus conferat ad omnem fertilitatem fecunditatemq; terræ cælestis benignitas, ut ait Theophrastus in causis plantarum, quàm vniuersus labor annuus agricolatum. At de Curetibus & Corybantibus satis, nunc de Cyclopibus dicamus.